

Daniel Liljekvist
Utvecklingsledare
08-124 57 236.
Daniel.Liljekvist@ekero.se

Socialnämnden

Remissvar - Reformerade stöd till barn och vuxna med funktionsnedsättning, Ds 2015:58

Dnr SN15/176

Förslag till beslut

1. Socialnämnden fastställer yttrandet över promemorian “Reformerade stöd till barn och vuxna med funktionsnedsättning”, Ds 2015:58.
2. Socialnämnden beslutar att ge Socialnämndens ordförande i uppdrag att underteckna remissvaret.

Sammanfattning av ärendet

Ekerö kommun har tillställts möjligheten att yttra sig över departementspromemorian “Reformerade stöd till barn och vuxna med funktionsnedsättning”, Ds 2015:58. Utredningen föreslår reformer av socialförsäkringsförmånerna handikappersättning och vårdbidrag som ska träda i kraft 1 januari 2017.

Senast 29 februari ska remissvaren ha inkommit till Socialdepartementet. I ärendet föreligger en sammanfattning av utredningens förslag samt förslag till yttrande för Ekerö kommun.

Med ärendet finns sammanfattningen av remissen bifogat. Hela remissen finns att tillgå genom nämndsekreteraren eller på regeringens hemsida.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande 2015-12-22

Yttrande 2015-12-22

Remissinbjudan, Reformerade stöd till barn och vuxna med funktionsnedsättning Ds 2015:58

PM, Sammanfattning - Reformerade stöd till barn och vuxna med funktionsnedsättning Ds 2015:58.

Ärendet

Bakgrund

Regeringskansliet har i dialog med berörda myndigheter och funktionshinderorganisationer gjort en översyn av regler och tillämpning av socialförsäkringsförmånerna handikappersättning och vårdbidrag. Målet för översynen har varit att åstadkomma ett mer sammanhållet system för ersättning till personer med funktionsnedsättning. Förslagen ska göra att förmånerna blir mer förutsägbara för både medborgare och ansvarig myndighet, tidsenliga, hållbara över tid och rättssäkra. Målsättningen är ett stöd som kompenserar för merkostnader som en person har med anledning av sin eller sitt barns funktionsnedsättning, och som underlättar för dessa personer att delta i arbetslivet och i det övriga samhällslivet.

Utredningen föreslår att reformerna ska träda i kraft den 1 januari 2017.

Förslag

Reformen gäller handikappersättning och vårdbidrag, som föreslås ersättas med två nya förmåner: merkostnadsersättning vid funktionsnedsättning hos barn och vuxna samt omvårdnadsbidrag till föräldrar vid funktionsnedsättning hos barn.

Nuvarande vårdbidrag och handikappersättning handläggs sammanvägt av Försäkringskassan. Utredningen menar att dels är reglerna för respektive förmån inte tillräckligt definierade, dels anges det inte hur denna sammanvägda handläggning ska gå till i tillräcklig omfattning.

Utredningen bedömer att det hindrar förmånernas transparens, förutsägbarhet och rättssäkerhet. Förslaget är att nya förmånerna ska handläggas var för sig av Försäkringskassan och att det i lagen definieras vad för kriterier som behöver vara uppfyllda för att rätten till ersättning ska träda in för att på så sätt göra processen mer förutsägbar och tydliggöra beslutsgrunderna för respektive ersättning. Vidare föreslår utredningen att Försäkringskassan ska få i uppdrag att utforma handlägningsstöd för handläggning av omvårdnadsbidraget baserat på WHO:s klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa för barn och ungdom (ICF-CY).

Merkostnadsersättning – ersätter handikappersättningen

Merkostnadsersättningen föreslås av utredningen kunna ges till vuxna som till följd av att hen fått sin funktionsförmåga nedsatt före 65-års ålder och att nedsättningen väntas bestå under minst ett år. För barn lämnas ersättningen till vårdnadshavare till funktionsnedsatt barn om nedsättningen väntas bestå minst sex månader.

Merkostnader definieras som sådana skäliga kostnader som uppkommer på grund av en persons funktionsnedsättning och som går utöver de kostnader som är normala för personer utan funktionsnedsättning i motsvarande ålder. Utredningen föreslår att det ska definieras vilka kategorier detta är tillämpligt för (exempelvis hälsa, vård, kost, resor och hjälp i den dagliga livsföringen m m.), att en vägledning om skäliga kostnader ska utarbetas samt att en handledning utformas om vad som är att anse som normala kostnader inom berörda områden.

Merkostnadsersättningen föreslås få fler nivåer än nuvarande handikappersättning. Fem nivåer föreslås, till skillnad från tre i nuvarande förmån. Föreslagna nivåer är 30, 40, 50, 60 eller 70 % av rådande prisbasbelopp per år (30 % av 2016 års prisbasbelopp motsvarar 13 290 kr). För att få rätt till ersättning enligt den lägsta nivån ska personens merkostnader uppgå till minst 25 % av prisbasbeloppet. Detta är en sänkning jämfört handikappersättningens tröskel på 28,5 % av prisbasbeloppet.

Förändringen föreslås för att dels sänka trösklarna för vid vilka kostnader rätt till ersättning träder in och dels bättre spegla de faktiska kostnaderna för funktionsnedsättningar för berörda personer. Vidare bedöms det att sänkningen av den lägsta nivån kommer innebära att fler personer än idag får rätt till ersättning.

Omvårdnadsbidrag – ersätter vårdbidrag

Utredningen föreslår att omvårdnadsbidrag ska kunna ges om ett barn med anledning av sin funktionsnedsättning har behov av omvårdnad och tillsyn utöver vad som är normalt föräldraansvar. Funktionsnedsättning ska bedömas vara varaktig i minst 6 månader.

För omvårdnadsbidraget föreslås fyra nivåer motsvarande dagens vårdbidrag – fjärdedels, halv, trefjärdedels och hel ersättning. Omvårdnadsbidraget på hel nivå föreslås vara 250 % av gällande prisbasbelopp (för 2016 motsvarar det 110 750 kr). Majoriteten av dagens regler för bedömning om rätt till vårdbidrag ska fortsatt gälla för omvårdnadsbidraget, exempelvis regler om förmånstid och avbrott i vården, m fl.

Utredningen föreslår reformer i omvårdnadsbidraget riktade för vårdnadshavare till barn med funktionsnedsättningar. Omvårdnadsbidraget ska bli enklare att dela mellan två vårdnadshavare än vad dagens vårdbidrag är. Detta genom att båda vårdnadshavarna ska kunna ansöka om bidraget. På så sätt kan bidraget ges till båda vårdnadshavarna ifall båda utövar tillsyn och omsorg om barnet men inte är eniga sinsemellan om bidragets fördelning. Dagens system medger enbart att en vårdnadshavare kan ansöka om bidraget och att delning enbart kan ske om båda vårdnadshavare är överens om det.

Vidare föreslår utredningen att i föräldraledighetslagen införa en rätt för vårdnadshavare till barn med funktionsnedsättningar att förkorta sin normalarbetstid med 25 % om barnet uppbär omvårdnadsbidrag, oavsett barnets ålder. Detta för att underlätta för vårdnadshavare till funktionsnedsatta barn att kunna kombinera anställning och omvårdnad. Båda dessa förändringar för vårdnadshavare syftar även till att skapa bättre förutsättningar att barnens behov tillgodoses och bidra till ett jämställt ansvarstagande för omvårdnaden och tillsynen av berörda barn.

Konsekvenser

Utöver de positiva konsekvenser som utredningen bedömt att reformerna kan leda till och som nämnts ovan anger utredningen att vissa negativa konsekvenser även kan uppstå. Det kan inte uteslutas att vissa personer som uppbär handikappersättning idag kan komma att få sin ersättning nedsatt till en lägre nivå än vad de uppbär idag. Detta på grund av reformens förslag på förändrade trösklar inom ersättningen.

Utredningen bedömer dock att de förändrade nivåerna ger möjligheter att bättre ersätta personerna för sina faktiska merkostnader än dagens handikappersättning.

Vidare kan det finnas vissa personer vars rätt till ersättning upphör efter reformen genomförts och det att övergångsreglerna löpt ut. Nuvarande handikappersättning ger personen rätt att vid ansökan om ersättning tillgodoräkna sig hjälp personen har i den dagliga livsföringen, exempelvis genom hemtjänst eller boendestöd, om det uppgår till minst två timmar per dag. Denna möjlighet föreslår utredningen att ta bort. Istället anser utredningen att avgifterna för olika typer av biståndsbedömda insatser som personen har (exempelvis hemtjänst) ska räknas in vid ansökan om merkostnadsersättning. Risker blir alltså att det kan finnas personer som idag har handikappersättning främst utifrån timmar av hjälpbehov och att det vid reformens ikraftträdande är ej längre tillräckligt för att beviljas merkostnadsersättning.

Reformen innehåller dock övergångsbestämmelser med syfte att skydda dessa personer i en övergångsfas. Bestämmelserna åsyftar att för de personer som inrättat sitt leverne efter de förutsättningar som ges inom nuvarande handikappersättning att få rimlig tid att, om de behöver, ställa om till den nya merkostnadsersättningens villkor.

Konsekvenser för kommuner

Utredningen har bedömt att förslagen till reformer ej får några väsentliga konsekvenser för kommuner, vare sig i praktisk tillämpning, handläggning eller kommunalekonomiskt.

Beslutet expedieras till
Socialdepartementet

Lena Burman Johansson
Socialchef

Daniel Liljekvist
Utvecklingsledare